

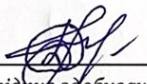
**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА КОНСАЛТИНГУ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

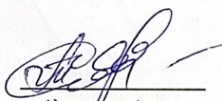
на тему: «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз грошових коштів підприємства» за матеріалами ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня, 2 курсу,
ОМО-21-1 групи,
Спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
ОП «Облік і оподаткування в управлінні
підприємницькою діяльністю»

підпис здобувача вищої
освіти

Данильчук Дарина
Миколаївна

Науковий керівник

підпис керівника

Сторожук Тетяна
Миколаївна,
к.е.н., доцент

Керівник освітньо-
професійної програми

підпис керівника

Колісник Олена
Пилипівна,
к.е.н., доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри
обліку та консалтингу протокол від

20.01.2023р. № 11

підпис завідувача
кафедри

Колісник Олена
Пилипівна,
к.е.н., доцент

Ірпінь – 2023

Регистрація № 1 20.01.23
(дата)

[підпис]
(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

До захисту

до захисту
(до захисту, на доопрацювання)

20.01.2023р
(дата)

[підпис]
(підпис)

Результат захисту

4 (добре)
(оцінка)

03.02.2023р.
(дата)

[підпис]
(підпис)

Голова комісії:

[підпис]
(підпис)

Т.Г. Камінська
(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

О.П. Колісник
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Н.В. Гуріна
(ініціали, прізвище)

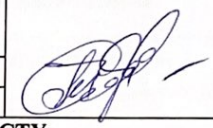
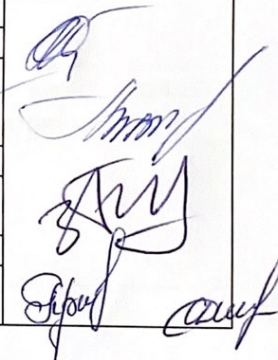
[підпис]
(підпис)

Б.М. Занько
(ініціали, прізвище)

Секретар комісії:

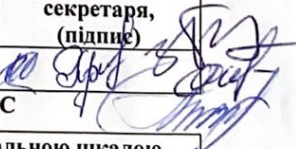
[підпис]
(підпис)

Д.Л. Судак
(ініціали, прізвище)

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактич на кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст дипломної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	25	Незначна кількість пропозицій, необґрунтованість висновків, не завжди дотримана логічна послідовність	
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	8	Незначні відхилення	
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	2	Порушення графіку виконання роботи	
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	40		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	7		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	20		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	10		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	42		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	82		

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.Б.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
82	B	4 (добре)	03.02.2023	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультету податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу

ДОВІДКА
про перевірку курсової/кваліфікаційної роботи
(проєкту) на академічний плагіат

№ /п		
·	ПІБ автора твору	Данильчук Дарина Миколаївна
·	ПІБ наукового керівника	Сторожук Тетяна Миколаївна
·	Тип роботи, що перевіряється (курсова, кваліфікаційна робота (проєкт))	Кваліфікаційна робота
·	Тема роботи	Бухгалтерський облік, контроль і аналіз грошових коштів підприємства
·	Рік написання	2022
·	Оригінальний текст у роботі складає %	94,3%
	Схожість %	5,7%
	Цитати%	0,18%

Відповідальна особа

Судак Д.Л.
(П.І.Б.)

(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Кафедра обліку та консалтингу
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую

Завідувач кафедри

23.09.2022р.

(дата)

Завдання на кваліфікаційну роботу

здобувачу вищої освіти

Данильчук Дарина Миколаївни

Тема кваліфікаційної роботи

Бухгалтерський облік, контроль і аналіз грошових коштів підприємства

Затверджена наказом ректора від «15» 01 2022 № 88

1. Строк здачі закінченої роботи 24.01.2023р.

2. Цільова установка

Мета роботи - дослідження діючої практики організації обліку і методики контролю за наявністю та рухом грошових коштів підприємства і розроблення пропозицій щодо їх вдосконалення.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження виступає діюча система обліку, контролю і аналізу економічної діяльності ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».

Предметом дослідження являється система організації і методики бухгалтерського обліку та контролю за грошовими коштами підприємства

Вихідні дані до роботи: законодавчо-нормативні документи, літературні джерела за темою кваліфікаційної роботи, первинні документи, реєстри обліку та форми звітності базового підприємства

3. Перелік графічного матеріалу

Таблиці та рисунки за темою кваліфікаційної роботи

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

1.1. Економічна сутність грошових коштів

1.2. Класифікація грошових коштів

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Облікова політика підприємства щодо грошових коштів

2.2. Організація і методика бухгалтерського обліку грошових коштів підприємства

2.3. Шляхи вдосконалення обліку грошових коштів в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій

Висновки до другого розділу
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА Щ
УДОСКОНАЛЕННЯ

3.1. Аналіз грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

3.2. Контроль грошових потоків ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» та і
його вдосконалення

Висновки до третього розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

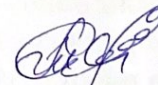
ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	20.09.-23.09.2021 р.	23.09.2021 р.
2	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
	Першого	16.05.2022 р.	13.01.2023р.
	Другого	27.09.2022р.	13.01.2023р
	Третього	25.11.2022р.	13.01.2023р
3	Підготовка вступу та висновків	25.11.2022р.	15.01.2023р
4	Доопрацювання з урахуванням зауважень керівника	29.11.2022р.	15.01.2023р
5	Перевірка роботи на плагіат	30.11.2022р.	19.01.2023р
6	Попередній захист роботи	17.01.2023р	17.01.2023р
7	Отримання відгуку керівника роботи	24.01.2023р.	20.01.2023р.
8	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.2023р	
9	Допуск до захисту зав. Кафедрою	01.02.2023р	
10	Захист роботи	03-04.02.2023 р.	

6. Дата видачі завдання «23»_09____ 2022р.____

7. Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Сторожук Т.М.
(прізвище, ініціали)

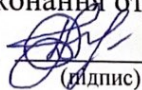
8. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Колесник
(прізвище, ініціали)

9. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

_____
(прізвище, ініціали)

(підпис)

АНОТАЦІЯ

«Бухгалтерський облік, контроль і аналіз грошових коштів підприємства»

Мета роботи. Дослідження діючої практики організації і методики контролю за наявністю та рухом грошових коштів підприємства і розроблення пропозицій щодо їх вдосконалення і контролю.

Завданнями роботи є дослідження економічної сутності грошових коштів; вивчення класифікації грошових коштів, здійснення аналізу облікової політики підприємства щодо грошових коштів досліджуваного підприємства, дослідження організації та методики бухгалтерського обліку грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», розробка шляхів вдосконалення обліку грошових коштів в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій, проведення аналізу наявності та руху грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», дослідження аспектів здійснення контролю за надходженням та використанням грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», надання пропозицій і рекомендацій, формування висновків та розробка шляхів вдосконалення обліку, контролю і аналізу грошових коштів досліджуваного підприємства.

Предметом дослідження є система організації і методики бухгалтерського обліку, контролю та аналізу грошових коштів підприємства.

Об'єктом дослідження є господарсько-фінансова діяльність підприємства ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».

Базою дослідження є ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».

За результатами дослідження сформульовані практичні рекомендації щодо вирішення проблем, які пов'язані з обліком, контролем і аналізом грошових коштів, адже вони є основною складовою господарської діяльності, найбільш ліквідним активом підприємства та ефективність грошових потоків визначає рівень доходності підприємства та його прибутковості. Ефективність організації обліку має забезпечувати своєчасне надходження, раціональний розподіл та використання грошових коштів, і тим самим забезпечувати успішну фінансову діяльність підприємства.

Одержані результати (висновки, узагальнення, пропозиції, рекомендації) можуть бути використані для розвитку теорії та удосконалення практичної діяльності підприємствами, організаціями та установами.

Робота містить 66 сторінки, 23 таблиці, 12 рисунків, 3 формули, 11 додатків. Список джерел - 39.

Ключові слова: бухгалтерський облік, контроль, аналіз, грошові кошти, грошові потоки.

Рік виконання дипломної роботи: 2022

Рік захисту роботи: 2023

SUMMARY

«Accounting, control and analysis of the company's funds»

The objectives of the work. Study of the current practice of the organization and methods of control over the availability and movement of funds of the enterprise and the development of proposals for their improvement and control.

The subject of research study of the economic essence of money; studying the classification of funds, carrying out an analysis of the accounting policy of the enterprise in relation to the funds of the investigated enterprise, researching the organization and methods of accounting of funds of the SE «ROGATINSKE LISOVE GOSPODARSTVO», developing ways to improve the accounting of funds in the conditions of the use of information systems and computer technologies, conducting an analysis availability and movement of funds of SE «ROHATINSKE LISOVE GOSPODARSTVO», researching aspects of control over the receipt and use of funds of SE «ROGATINSKE LISOVE HOSPODARSTVO», providing proposals and recommendations, forming conclusions and developing ways to improve the accounting, control and analysis of funds of the investigated enterprise.

The object of the research the system of organization and methods of accounting, control and analysis of the company's funds.

The basis of the SE «ROHATINSKE LISOVE GOSPODARSTVO».

Key words: accounting, control, analysis, cash, cash flows.

Year of completion of the work: 2022.

Year of protection of work: 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

1.1. Економічна сутність грошових коштів

1.2. Класифікація грошових коштів

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Облікова політика підприємства щодо грошових коштів

2.2. Організація і методика бухгалтерського обліку грошових коштів підприємства

2.3. Шляхи вдосконалення обліку грошових коштів в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій

Висновки до другого розділу

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

3.1. Аналіз грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

3.2. Контроль грошових потоків ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» та шляхи його вдосконалення

Висновки до третього розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність. Формування ринкової економіки в Україні, розвиток фінансово-економічних відносин між суб'єктами господарювання, поява нових форм платіжних засобів, впровадження інформаційних технологій, призвели до необхідності вдосконалення обліку. Його реформа спрямована на адаптацію національної практики з міжнародними стандартами та для створення якісної інформаційної основи для прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення ліквідності підприємства в короткостроковій і довгостроковій перспективі.

Саме грошові кошти та їх еквіваленти, як найбільш важлива ланка системи кругообігу ресурсів, формують основу для поліпшення платоспроможності підприємства. Грошові кошти охоплюють всі аспекти життя людей, всі етапи суспільного виробництва, обслуговують порядок кругообігу доходів та продуктів суспільства. Більшість операцій, які проводяться на підприємстві, пов'язані з рухом грошових коштів, тому грошові кошти є індикатором, який встановлює ліквідність та платоспроможність, що в свою чергу визначають фінансову здатність підприємства до ведення господарської діяльності.

Метою дипломної роботи є дослідження діючої практики організації обліку і методики контролю за наявністю та рухом грошових коштів підприємства і розроблення пропозицій щодо їх вдосконалення.

Для досягнення даної мети необхідно виконати такі *завдання*:

- дослідити економічну сутність грошових коштів;
- вивчити класифікацію грошових коштів;
- проаналізувати облікову політику підприємства щодо грошових коштів;
- розглянути організацію та методику бухгалтерського обліку грошових коштів підприємства;

- розробити шляхи вдосконалення обліку грошових коштів в умовах використання інформаційних систем і комп’ютерних технологій;
- провести аналіз грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»;
- дослідити аспекти здійснення контролю за грошовими коштами ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» та надати шляхи його вдосконалення.

Об’єктом дослідження є господарсько-фінансова діяльність підприємства ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».

Предметом дослідження є система організації і методики бухгалтерського обліку та контролю за грошовими коштами підприємства

Базою дослідження є ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».

Таблиця 1

Основні економічні показники ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО» за 2020-2021 роки

Показники	2020	2021	Зміни в абсолютних величинах	Темпи зростання (зниження) у %
Власний капітал, тис. грн.	1 589	1 589	0	0
Нерозподілений прибуток або непокриті збитки, тис. грн.	-4 438	-4 382	56	-1,26
Позиковий капітал, тис. грн.	11 469	8 012	-3 457	-30,14
у тому числі: поточна кредиторська заборгованість	2 885	2 453	-432	-14,97
Дохід від продажу продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	18 489	21 352	2 863	15,48
Собівартість проданої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	14 443	16 320	1 877	13,00
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	4 046	5 032	986	24,37
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток), тис. грн.	-4 502	164	4 666	-103,64

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності підприємства.

Таким чином, за даними таблиці 1 видно, що непокриті збитки підприємства у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшились на 56 тис. грн. Зменшилися також зобов'язання на 3 457 тис. грн. На розмір позикового капіталу в основному вплинула поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився у 2021 році порівняно із 2020 роком на 15,48%, при цьому зросла і собівартість на 13%. Валовий прибуток за досліджуваний період збільшився на 986 тис. грн. або 24,37 %. У 2020 році за результатами діяльності підприємство отримало збиток у розмірі 4 502 тис. грн., а у 2021 році прибуток у розмірі 164 тис. грн., що є позитивним для господарської діяльності.

Методи дослідження. У дипломній роботі використані загальнонаукові методи, засновані на системному підході до вирішення питань теорії, методології і організації контролю грошових коштів на підприємстві. Теоретичні аспекти а контролю грошових коштів розглянуті з використанням методів індукції і дедукції, за допомогою яких зазначено економічну сутність цих об'єктів. Історичний і логічний методи, а також метод порівняння використовувалися у вдосконаленні порядку обліку грошових коштів, відображенні їх у фінансовій звітності підприємства

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці рекомендацій з вдосконалення методів організації обліку і контролю грошових коштів підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що використання зроблених висновків та запропонованих рекомендацій дозволяє забезпечити адекватність, структурованість та логічність відображення в обліку грошових коштів; підвищити достовірність, оперативність та релевантність інформації, що міститься у формах звітності; підвищити якість інформації, що розробляється в рамках системи контролю для потреб управління.

Апробація результатів дослідження.

Структура і обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Роботу викладено на 63 сторінках друкованого тексту, містить 23 таблиці, 12 рисунків. Кількість додатків – 12, а список джерел нараховує 39 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

1.1. Економічна сутність грошових коштів

Грошові кошти відіграють важливу роль в діяльності підприємства, і будь-яка господарська діяльність неможлива без її фінансування, тобто без фінансових ресурсів (грошових коштів та еквівалентів грошових коштів). За допомогою грошових коштів підприємство в процесі своєї діяльності може заповує сировину, основні засоби, сплачує за виконані роботи та послуги, розрахуватися з працівниками по оплаті праці, сплачує податки та соціальні внески та сформулювати основні фонди підприємства, та й не тільки. Отже, грошові кошти та їх еквіваленти є важливою складовою системи кругообігу ресурсів. Грошові кошти є найбільш ліквідними активами та обмеженими ресурсами, і успіх діяльності підприємства багато в чому визначається здатністю їх раціонально розподіляти й використовувати.

Функціонування підприємства неможливе без використання фінансових ресурсів. Основне місце серед вказаної сукупності займають грошові кошти. Їх надходження та витрачання формується в результаті господарських операцій і вимагає суворого цільового спрямування на досягнення поставлених господарських завдань підприємства. Порушення вказаних умов призводить до дисбалансу інших складових господарських засобів, технічної відсталості виробництва, фінансової залежності суб'єкта господарювання.

Грошовою одиницею в Україні є гривня. У сучасній західній економічній літературі з названих вище функцій грошей не виділяють функції засобу платежу, оскільки вона є засобом обігу і світових грошей – вони виконують будь-яку функцію. Дослідження свідчить, що в українській економічній літературі єдине твердження сутності грошей відсутнє.

Оскільки гроші виконують роль загального еквівалента, за допомогою грошей порівнюються величини вартості всіх інших товарів, тому з наведених функцій найзначнішою є міра вартості. Гроші виконують цю функцію, оскільки самі є вартістю, але виконують її уявно, тобто як ідеальні гроші. До них прирівнюються величини вартості всіх інших активів. Виконання грошима функції міри вартості передбачає визначення грошової одиниці, яка б була основою для порівняння.

Грошові кошти фактично виступають об'єктом чи, точніше, засобом для здійснення управління грошовими потоками. Лише тісна взаємодія грошових коштів і грошових потоків породжує ефективне функціонування як грошово-кредитної системи, так і налагодженого обліку загалом.

Таблиця 1.1

Функції грошей згідно з класичною економічною теорією

Функції грошей	Характеристика функції грошей
Міра вартості	гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їм форму ціни, яка реалізується через взаємодію з масштабом цін. Нині масштаб цін є величиною грошової одиниці цієї країни. Він змінюється стихійно під впливом інфляційних процесів в економіці, що в подальшому впливає на ціноутворення.
Засіб обігу	гроші є посередником у процесі обміну товарів і забезпечують їх обіг. Гроші як засіб обігу втілюють мінову вартість, а саме продавець продає товар і отримує гроші. Цю функцію гроші виконують миттєво. Необхідною умовою виконання грошима цієї функції є те, що рух товарів і грошей має здійснюватися одночасно.
Засіб нагромадження	пов'язано з наявністю повноцінних грошей поза сферою обігу. Гроші затримуються в руках товаровиробників, випадають зі сфери обігу. Цим товаровиробники від різних випадковостей стихійного ринку. Але такі гроші в будь-який час можуть знову повернутися в товарообіг.
Засіб платежу	виявляється у зв'язку з потребою продажу товару і послуг при відкладанні платежу і викликається різницею в часі виробництва і реалізації ряду товарів або ж потребою купівлі товарів за відсутності наявних грошей. У даному випадку продавець є кредитором, а покупець – боржником.
Світові гроші	гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію відносин між країнами. Світові гроші – це комплексна функція яка виконує функції грошей, властиві їм на внутрішньому ринку.

Джерело: розроблено автором за даними [12]

Даючи визначення сутності грошових коштів слід звернути увагу на те, що в економічній літературі виділяють поняття «гроші» як загальноекономічну категорію, яка виражає загальний еквівалент та виражає міру вартості будь-яких товарів, а в бухгалтерському обліку поняття гроші трансформується в поняття «грошові кошти», як суто бухгалтерську категорію.

Питання теорії грошових коштів досліджували у своїх працях такі науковці як Бутинець Ф., Єфименко В., Івченко Л., Лук'яненко Л., Осовська Г., Ткаченко Н., Філімоненко О. В таблиці 1.2 наведено визначення грошових коштів, яке найбільше відповідає потребам бухгалтерського обліку (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Економічна сутність поняття «грошові кошти»

№ з/п	Автор	Визначення
1.	Бутинець Ф. Ф.	грошові кошти – форма існування грошей, використовується як засіб обігу та платежу; грошові знаки національної валюти України – банкноти і монети, в тому числі пам'ятні та ювілейні монети, що знаходяться в обігу і є дійсними платіжними засобами [2].
2.	Єфименко В., Лук'яненко Л.	грошові кошти – це готівка, яка зберігається на підприємстві, гроші в банках (на рахунках); банківські векселі, грошові чеки та перекази від клієнтів [7].
3.	Івченко Л.	поняття бухгалтерського обліку, яке відображає найліквідніші активи підприємства та може бути у формі готівки, коштів на рахунках в банку, депозитів до запитання [13].
4.	Осовська Г.	грошові кошти – це доходи і надходження, що акумулюються у грошовій формі на рахунках підприємства, організації, установи у банках і використовуються для забезпечення їх власних потреб або розміщення у вигляді ресурсів банків [26].
5.	Остафійчук М.	грошові кошти – це готівка в касі підприємства, депозити до запитання, кошти на банківських рахунках, які характеризуються абсолютною ліквідністю, тобто можуть у будь-який момент бути використані для здійснення розрахунків, або обміняні на законні платіжні засоби [6].
6.	Ткаченко Н.М	грошові кошти – касова готівка, кошти на рахунках у банках, інші грошові кошти [27].
7.	Філімоненко О.	грошові кошти – це кошти у вигляді грошей, які знаходяться в касі підприємства, на рахунках в установах банку, в акредитивах [37].

Джерело: узагальнено автором за даними [2,7,13,26,27,37].

Аналіз даних таблиці 1.2 свідчить про відсутність єдності поглядів науковців на економічну сутність та трактування поняття «грошові кошти». Визначення термінів «грошові кошти та їх еквіваленти», подане у нормативних документах представлено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Визначення термінів «грошові кошти та їх еквіваленти» у
нормативних документах

Визначення	Зміст	Джерело
Грошові кошти	готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання;	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [24]
Грошові кошти	складаються з готівки в касі і депозитів до запитання	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» [16]
Еквіваленти грошових коштів	короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості	
Гроші (грошові кошти)	1.Законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України - гривня. 2.Іноземна валюта може використовуватися в Україні у випадках і в порядку, встановлених законом.	Цивільний кодекс України [38]

Джерело: узагальнено автором

З усіх перелічених визначень поняття «грошові кошти», що наведені в діючих нормативних документах та враховуючи думку науковців, які досліджували дане питання, видно що формулювання поняття «грошові кошти» є недосконалим та немає точності у визначенні і потребує уточнення. В визначеннях перераховуються складові даного поняття, але і складові зазначені не в повному обсязі, або їх взагалі навіть до даного поняття і не відносять.

Сьогодні вноситься свої корективи і в зв'язку з змінами до законодавства, у вищевказаного переліку грошових коштів потрібно

включити визначення монети, так як сьогодні в обігу перебувають монети вартістю десять гривень, п'ять гривень, дві гривні, та одна гривня.

Тому визначення Ф. Бутинця [2], що грошові кошти – форма існування грошей, використовується як засіб обігу та платежу; грошові знаки національної валюти України – банкноти і монети, в тому числі пам'ятні та ювілейні монети, що знаходяться в обігу і є дійсними платіжними засобами є найбільш чіткою щодо їх економічної сутності.

Відповідно до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [16] сформовано визначення основних термінів з обліку грошових коштів та наведено в табл.1.4.

Таблиця 1.4

Визначення термінів, які використовуються при обліку грошових коштів

№ з/п	Термін	Визначення
1.	Грошові кошти	Готівка, гроші на рахунках у банках до запитання
2.	Еквіваленти грошових коштів	Короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і характеризуються незначним ризиком коливань вартості
3.	Овердрафт	Кредитний залишок на активному рахунку, що виникає при здійсненні платіжної операції на суму, що перевищує дебетовий залишок на рахунку
4.	Монетарні активи	Грошові кошти та інші активи, які можуть бути отримані у чітко визначеній сумі грошей
5.	Негрошові операції	Ті операції при яких не використовуються грошові кошти та їх еквіваленти
6.	Рух грошових коштів	Надходження і вибуття грошових коштів та їх еквівалентів
7.	Операційна діяльність	Це основна діяльність підприємства, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю
8.	Інвестиційна діяльність	Це придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів
9.	Фінансова діяльність	Це діяльність, яка спричиняє зміни розміру та складу власного і запозиченого капіталу підприємства.
10.	Фінансовий актив	Це будь-який актив, що є: - грошовими коштами; - інструментом власного капіталу іншого підприємства; - контрактним правом, щоб отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства чи обмінювати фінансові інструменти з іншим підприємством;

		- контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу підприємства

Джерело: узагальнено автором за даними [16].

Еквіваленти грошових коштів утримуються для погашення короткострокових зобов'язань, але не для інвестиційних або яких-небудь інших цілей. Для того щоб інвестицію можна було визначити як еквівалент грошових коштів, вона повинна вільно конвертуватися у відому суму грошових коштів і характеризуватися незначним ризиком зміни вартості. Таким чином, інвестиція визначається здебільшого як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад протягом трьох місяців чи менше з дати придбання.

1.2. Класифікація грошових коштів

Задля ефективного та цілеспрямованого управління грошовими коштами перш за все необхідно чітко здійснювати їх класифікацію. На сьогоднішній день серед більшості науковців немає єдиного визначеного підходу до поділу грошових коштів за класифікаційними ознаками.

Грошовими потоками підприємства вважають надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів. Грошові надходження знаходяться в постійному та динамічному русі. Це говорить про те, що грошовий потік повинен бути беззупинним (рис.1.1).

За формою існування розрізняють готівкові та безготівкові грошові кошти. Готівкові грошові кошти – грошові кошти у вигляді паперових грошей, монет, грошових знаків, файлів в пам'яті комп'ютера (якщо вони використовуються без прямого зв'язку з банківськими рахунками) [30].

Безготівкові грошові кошти – грошові кошти на банківських рахунках, що використовуються для оплати, взаємних розрахунків шляхом перерахування з одного рахунку на інший [5].

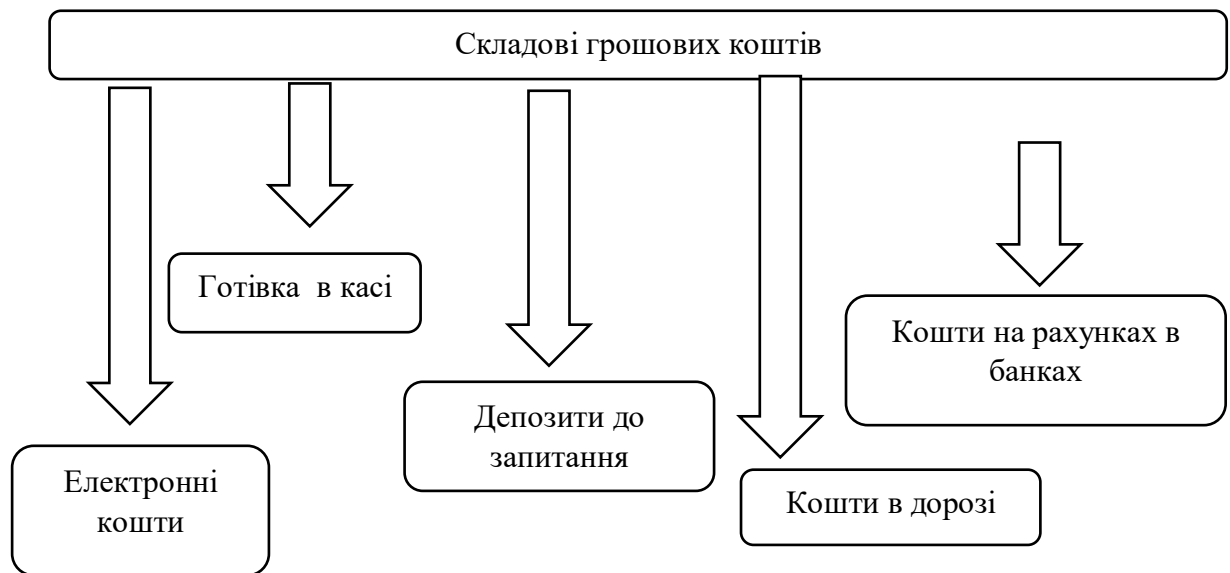

Рис.1.1. Склад грошових коштів підприємства

Джерело: розроблено автором за даними [9].

Склад грошових коштів виражає функціонування будь-якого підприємства. Оскільки грошові кошти проходять крізь всі економічні, бізнесові взаємовідносини та розрахунки, відображаються в облікових документах, пов'язані з витратами, доходами, фінансовими результатами і реалізують кінцеву мету економічної діяльності – отримання прибутку.

Класифікація грошових коштів є вихідним елементом для організації їх обліку, аналізу та контролю, оскільки дає змогу їх структурувати відповідно до інформаційних потреб користувачів щодо бухгалтерської інформації. Проте більшість науковців звертають увагу лише на класифікацію грошових потоків, а не грошових коштів. Водночас, грошові потоки є похідними від грошових коштів, характеризують рух останніх в процесі здійснення господарської діяльності підприємства [34].

Проф. В. В. Сопко наводить наступну класифікацію грошових коштів (рис.1.2).

Значущість та роль грошей на рівні підприємства обумовлює доцільність їх окремого детального дослідження, визначення стратегії і тактики управління формуванням та використанням.

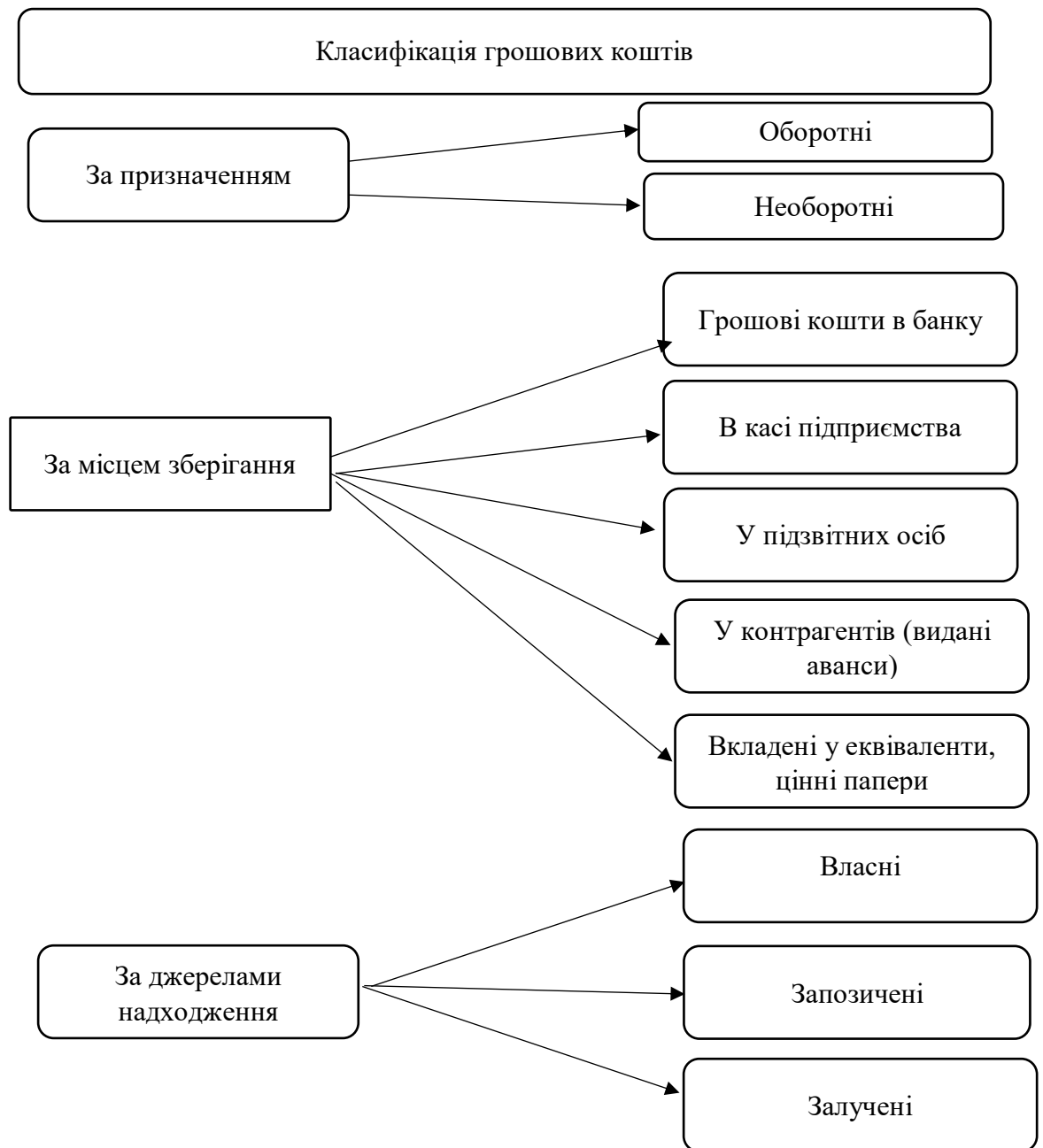

Рис.1.2. Класифікація грошових коштів

Джерело: розроблено автором за даними [34].

Готівка, як правило, використовується при виплаті заробітної плати, пенсій, стипендій (тобто при утворенні доходів населення), а також при купівлі товарів і послуг у роздрібній торгівлі, розміщенні коштів у банківських внесках (тобто при витрачанні доходів населення).

За видом валюти: грошові кошти у національній валюті та грошові кошти в іноземних валютах. Грошові кошти в національній валюті – грошові кошти (як готівкові так і безготівкові) у валюті, випущеній певною державою, яка, в основному, знаходиться в обігу на її території. Грошові кошти в іноземній валюті – грошові кошти (як готівкові так і безготівкові) які знаходяться в обігу і являються законним засобом платежу на території відповідної іноземної держави (групи іноземних держав).

Можна класифікувати грошові кошти також за обмеженістю у напрямках використання:

- необмежені у використанні – грошові кошти, якими підприємство може розпоряджатися без жодних обмежень для ведення господарської діяльності;
- обмежені у використанні – грошові кошти, які підприємство може використовувати суворо за певним цільовим призначенням.

При цьому, грошові кошти з обмеженням у напрямках використання варто відображати в статті Балансу «Інші оборотні активи», тому що вони не можуть в будь-який момент бути використані для розрахунків, а мають бути використані на визначені завдання. Залежно від ступеня ділової активності грошові кошти підприємства можуть бути розділені на: активні гроші та пасивні гроші. До активної частини відносять грошові кошти, які беруть участь в обороті, використовуються як засіб платежу.

Доцільно виділити такі ознаки класифікації грошових коштів, які повною мірою відповідають потребам користувачів бухгалтерської інформації (табл.1.5).

Таблиця 1.5

Класифікація грошових коштів для потреб користувачів
бухгалтерської інформації

Підходи до класифікації	Характеристика
За формою існування	Готівкові та безготівкові грошові кошти, де готівковими грошовими коштами є грошові кошти в касі, безготівковими – грошові кошти на рахунках у банках та електронні гроші.

За видом валюти	Класифікація грошових коштів за видами валют має суттєве значення для управління залишком грошових коштів, оскільки дає змогу керівництву оперативно реагувати на зміну курсів іноземних валют відносно національної валюти.
За місцем зберігання	Грошові кошти в касі, грошові кошти на рахунках у банках, електронні гроші (залишки на депозитних платіжних картках та кошти на рахунках платіжних систем в Інтернеті). Ця класифікаційна ознака є суттєвою під час проведення інвентаризації грошових коштів.
За обмеженістю у напрямках використання	Необмежені у використанні це грошові кошти, якими підприємство може розпоряджатися без обмежень для ведення господарської діяльності. Обмежені у використанні – грошові кошти, які підприємство може використовувати суворо за певним цільовим призначенням. Грошові кошти обмежені у використанні у Балансі, оскільки вони не можуть у будь-яку мить бути використані для розрахунків, а мають бути використані на конкретно визначені цілі.

Джерело: розроблено автором за даними [30].

Характеристика видів грошових коштів свідчить про високий ступінь їхнього взаємозв'язку, а саме недостатній обсяг одного виду сприяє скороченню обсягу іншого. У системі управління грошовими потоками зазначені їх види є центральним елементом сучасного фінансового менеджменту. Цілями управління грошовими потоками є забезпечення ефективного функціонування, а основним завданням є формування достатнього обсягу грошових коштів відповідно до потреб суб'єкта господарювання. Види класифікації грошових коштів наведено у табл.1.4.

Таблиця 1.4

Види класифікації грошових коштів

Класифікація грошових коштів за видами	Характеристика
За масштабом обслуговування господарського процесу	грошовий потік по підприємству загалом; грошовий потік за окремими структурними підрозділами; грошовий потік за окремими господарськими операціями
За видами господарської діяльності	грошовий потік від операційної діяльності; грошовий потік від інвестиційної діяльності; грошовий потік від фінансової діяльності
За напрямом руху коштів	позитивний (вхідний) грошовий потік; негативний (вихідний) грошовий потік
За методом обчислення обсягу	за методом обчислення обсягу (валовий грошовий потік); чистий грошовий потік; вільний грошовий потік

Джерело: розроблено автором за даними [27].

Побудова належної системи бухгалтерського обліку грошових коштів передбачає правильність здійснення та відображення всіх етапів їхнього руху, починаючи з нормативно-правових вимог, заповнення первинних документів, узагальнення та систематизації інформації в регістрах і завершуючи складанням звітності. Реалізація стратегії науково-обґрунтованого управління грошовими коштами є відправною точкою успішності функціонування підприємств. Для визначення сутності поняття грошових коштів доцільно виокремити основні ознаки класифікації.

Висновки до першого розділу

Провівши аналіз літературних джерел та ознайомившись з працями науковців, можна зробити наступні висновки:

1. На сьогоднішній момент відсутній єдиний комплексний підхід щодо визначення сутності поняття «грошові кошти» та існують розбіжності у складових даного поняття, що потребує більшої уваги та уточнень та доопрацювань. На основі досліджень нормативно-правових актів щодо організації обліку грошових коштів в Україні можна стверджувати, що сьогодні нормативно-правова база щодо готівкового обігу, готівкових та безготівкових платежів в основному відповідає потребам підприємства.

2. Визначення сутності грошових коштів в економічній літературі передбачає виділення поняття «гроші» як загальноекономічну категорію, яка виражає загальний еквівалент та виражає міру вартості будь-яких товарів, а в бухгалтерському обліку поняття гроші трансформується в поняття «грошові кошти», як суто бухгалтерську категорію.

3. Грошові кошти, як відомо це найліквідніші активи підприємства, і для точності в бухгалтерському обліку, потрібне розмежування цього поняття, так як грошові кошти та їх еквіваленти є важливою складовою системи кругообігу ресурсів. Облік готівкових грошових коштів, безготівкових грошових коштів, грошових документів та еквівалентів грошових коштів ведуть окремо.

4. Для визначення сутності поняття грошових коштів доцільно виокремити основних ознаки класифікації: за призначенням, за зберіганням, за джерелами надходження, за масштабом обслуговування господарського процесу, за видами господарської діяльності, за напрямом руху коштів, за методом обчислення обсягу.

5. Запропонована класифікація грошових коштів підприємства, необхідна перш за все у процесі широкого залучення до практичної діяльності основних вимірників та показників грошових потоків. А саме: постійної платіжної стабільності та ординарної платоспроможності; фінансової стійкості; втілення узагальнення об'єктивних галузевих закономірностей грошових потоків і врахування їх в практиці обліку та аналізу; оперативного визначення потоків облікової, в тому числі оперативної інформації задля організації своєчасного та всеосяжного інформаційного забезпечення процесу огляду руху грошових коштів підприємства.

6. Побудова належної системи бухгалтерського обліку грошових коштів передбачає правильність здійснення та відображення всіх етапів їхнього руху, починаючи з нормативно-правових вимог, заповнення первинних документів, узагальнення та систематизації інформації в регістрах і завершуючи складанням звітності.

7. Реалізація стратегії науково-обґрунтованого управління грошовими коштами є відправною точкою успішності функціонування підприємств. Цілями управління грошовими потоками є забезпечення ефективного функціонування, а основним завданням є формування достатнього обсягу грошових коштів відповідно до потреб суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Облікова політика підприємства щодо грошових коштів

На сьогодні для прийняття управлінських рішень керівництво компанії має бачити реальний фінансовий стан своєї діяльності, на об'єктивність показників якого впливає повнота та грамотність розробленої облікової політики. Облікова політика ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» сформована на основі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [10], Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, інших нормативних актів і внутрішніх документів підприємства (додаток А).

Суб'єкти господарювання, що використовують міжнародні стандарти для складання облікової політики та ведення обліку загалом отримують великий спектр можливостей деталізації інформації, але й суворіші вимоги загалом. Тому застосування економічно обґрунтованої облікової політики дозволить ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» впливати на ефективність використання фінансових, трудових та матеріальних ресурсів.

Аналіз змісту облікової політики підприємства допоможе визначити наскільки ґрунтовним є підхід до її формування та як ефективно вона може бути застосована при веденні обліку. Тож розглянемо детальніше даний внутрішній документ, досліджуючи повноту відображення елементів облікової політики за основними об'єктами обліку ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».

До визначення облікової політики виокремлюють два підходи:

- перший підхід визначено законодавчими документами і трактує її як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємствами для ведення обліку і складання та подання фінансової звітності;

- другий – визначає облікову політику в широкому розумінні як управління обліком та у вузькому як сукупність способів ведення обліку (вибір конкретних методик ведення обліку).

Розпорядчим документом, яким підприємству слід установити або уточнити облікову політику, є Наказ про облікову політику підприємства. Саме цей документ містить опис методів оцінок, які будуть використані підприємством при складанні фінансових звітів.

Підприємство має визначати методи, способи, прийоми, процедури, схеми тощо, які необхідні підприємству для ведення бухгалтерського обліку за всіма ділянками та складання різних форм звітності (додаток Б).

Згідно з Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства [30] до елементів облікової політики стосовно фінансової звітності відносяться:

- критерій суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності;
- перелік пов'язаних сторін;
- спосіб складання звіту про рух грошових коштів; – складання балансу філіями.

Зміна окремих елементів облікової політики підприємства потягне за собою зміну показників фінансової звітності підприємства, що за прикладом деяких елементів представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Вплив облікової політики на показники фінансової звітності

Нормативно-правовий акт, що надає альтернативи	Елементи облікової політики	Вплив на показники фінансової звітності
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (п. 3) [24] Лист Міністерства фінансів України від 29.07.2003 р. №04230-04108 (п. 6) [15]	Поріг суттєвості інформації	Інформація, яку особи, відповідальні за складання звітності, вважають не суттєвою, щодо окремих господарських операцій не знаходить свого відображення у Балансі

НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (п. 8) [19]	Методи створення резерву сумнівних боргів	Метод створення резерву сумнівних боргів впливає на значення рядків 160, 162, 260, 280, 350, 380, 640 Балансу
НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» (п. 10-15) [20]	Методи оцінки фінансових інвестицій в залежності від їх виду	Обраний підприємством метод оцінки фінансових інвестицій в залежності від їх виду впливає на значення рядків 040, 045, 080, 220, 260, 280, 350, 380, 640
НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» (п. 19-20) [21]	Методи оцінки фінансових активів, фінансових зобов'язань, інструментів власного капіталу та похідних	Обраний підприємством метод оцінки фінансових активів, фінансових зобов'язань, інструментів власного капіталу та похідних впливає на значення рядків 040, 045, 080, 220, 260, 280, 350, 380, 450, 480, 640

Джерело: розроблено автором за даними [15,19,20,21,24].

Відповідно до облікової політики ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» під грошовими коштами розуміються грошові кошти та депозити до запитання. Еквівалентами грошових коштів визнаються короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертувалися у відомі суми грошових коштів і яким був властивий незначний ризик зміни вартості, а термін погашення не перевищував трьох місяців із дати придбання.

Під терміном «депозити до запитання» розуміються суми, що були вилучені у будь-який момент без попереднього повідомлення, у тому числі на рахунках банків. Безвідкличні акредитиви, відкриті на користь бенефіціара (продавця), визнавали такими, що не відповідають визначенню грошових коштів та їх еквівалентів і відображали у фінансовій звітності як передплати видані.

Дослідження методичного забезпечення обліку готівкових коштів та організація касових операцій на підприємствах дають можливість виявити наявні недоліки з використанням організаційно-методичних засад здійснення облікового процесу (табл.2.1) (додаток В).

Для забезпечення дієвого контролю за рухом грошових коштів слід виконувати своєчасний контроль за надходженням і витратами грошових

коштів. Доцільно створювати прогнозуючі показники на наступний рік, де будуть відображені розрахунок планового доходу від основної діяльності та витрати коштів у розрізі статей витрат. При цьому важливим є впровадження автоматизованого обліку грошових коштів, що забезпечить високу точність та правильність облікових даних, матиме вплив на підвищення продуктивності праці робітників.

Для забезпечення достовірної і точної інформації про рух коштів необхідно забезпечити їх чіткий, своєчасний та повний облік, тому основними завданнями бухгалтерського обліку грошових коштів є [25, с. 345]:

- правильна організація, своєчасне й законне проведення безготівкових і готівкових розрахункових операцій;
- своєчасне та правильне документування операцій з руху грошових коштів і розрахунків;
- забезпечення збереження грошових коштів і цінних паперів у касі підприємства;
- контроль за витрачанням грошових коштів;
- своєчасне та точне ведення розрахунків з дебіторами та стягнення заборгованості;
- періодичне проведення інвентаризацій грошових коштів і дебіторської заборгованості;
- забезпечення схоронності коштів у місцях їх зберігання і контроль за їх цільовим використанням;
- своєчасне і повне відображення у документах і реєстрах бухгалтерського обліку руху коштів у касі підприємства і на рахунках у банку; – суворе дотримання встановлених правил ведення касових операцій і здійснення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності;
- забезпечення своєчасності взаєморозрахунків з метою запобігання штрафних санкцій.

Критеріями суттєвості інформації фінансової звітності є її кількісні та якісні характеристики, важливі для користувачів такої інформації. Кількісний вираз суттєвості інформації визначається за допомогою порогу суттєвості.

При цьому для кожного із фінансових звітів обирається окрема база визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості інформації та діапазон кількісних критеріїв, зокрема:

- для статей балансу – базою може бути обраний підсумок балансу, у такому разі кількісний критерій суттєвості може бути визначений у діапазоні від 1 до 5 відсотків, або загальна вартість активів, власного капіталу чи зобов'язань у діапазоні від 1 до 15 відсотків обраної бази;
- для статей звіту про рух грошових коштів – базою може бути обрано суму чистого руху грошових коштів від операційної діяльності із визначенням кількісного критерію суттєвості у діапазоні від 1 до 5 відсотків.

Кожну статтю, яка відповідає кількісним критеріям і якісним ознакам суттєвості, слід наводити у фінансовій звітності окремо. Інформація за статтями, які не відповідають критеріям і ознакам суттєвості, наводиться у статтях, призначених для розкриття інших складових класифікаційної групи активів, зобов'язань, доходів та витрат, інших показників, які виділяються у фінансовій звітності.

Таким чином, основними елементами облікової політики підприємства щодо грошових коштів можуть бути:

- перелік та склад грошових коштів підприємства;
- перелік та склад еквівалентів грошових коштів;
- критерії віднесення короткострокових фінансових інвестицій до еквівалентів грошових коштів;
- джерела надходження грошових коштів на підприємство;
- напрямки вибуття та використання грошових коштів підприємством;
- формування робочого плану рахунків для ведення обліку грошових коштів та їх еквівалентів;

- вибір методу складання звіту про рух грошових коштів;
- періодичність проведення інвентаризацій грошових коштів та їх еквівалентів тощо.

Правильне та своєчасне формування облікової політики підприємства щодо грошових коштів є запорукою достовірності даних бухгалтерського обліку, фінансової і управлінської звітності та ефективності грошових потоків підприємства і його добробуту.

2.2. Організація і методика бухгалтерського обліку грошових коштів підприємства

Облік грошових коштів та належна його організація є суттєвими ланками у функціонуванні господарюючого суб'єкта, від яких залежать фінансова сталість та ділова активність загалом. Майже всі операції, що відбуваються на підприємстві, пов'язані з придбанням, виробництвом, реалізацією товарів і послуг, тобто з оплатою та одержанням грошових коштів, що є найбільш ліквідними активами та беруть участь у різних етапах облікового циклу.

Грошові кошти підприємства є складовою частиною оборотних активів. Вони необхідні суб'єкту господарювання для здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками, для здійснення платежів у бюджет, розрахунків з кредитними установами, для видачі працівникам зарплати, премій і для здійснення інших видів виплат. Базою грошових коштів підприємства є його господарські взаємовідносини з різними організаціями та установами і вони пов'язані з реалізацією робіт, послуг і здійсненням інших господарських операцій.

Основні етапи ведення обліку грошових коштів представлені на рис. 2.1.

Бухгалтерський облік грошових коштів та їх еквівалентів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ведеться у відповідності до чинного законодавства.

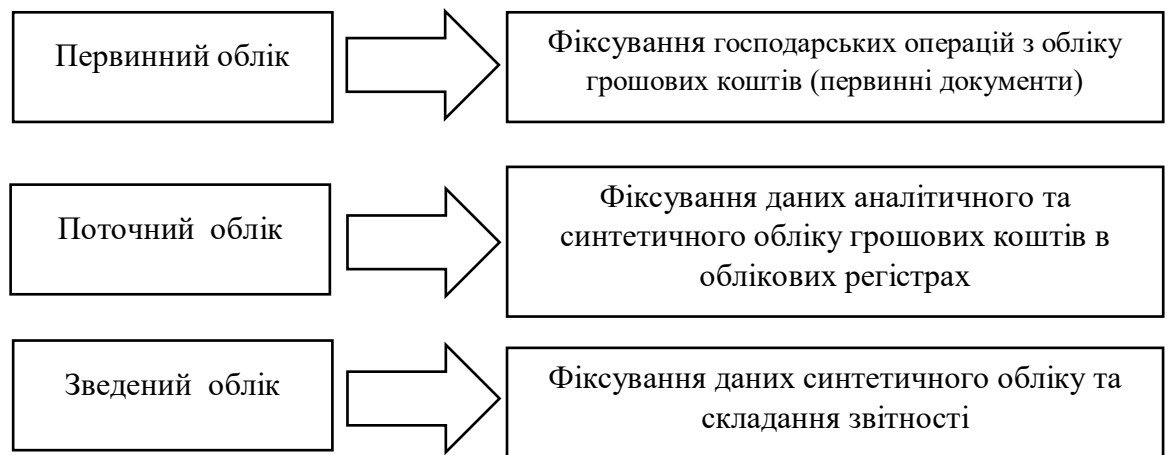

Рис. 2.1. Етапи ведення обліку грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: розроблено автором.

Приклад облікових номенклатур топологічної ділянки обліку грошових коштів на первинному етапі наведено в табл. 2.1.

Процес розробки облікових номенклатур первинного обліку необхідно проводити з одночасним укрупненням одиниць вимірювання, що допоможе зменшити кількість їх носіїв і обсяги облікової роботи.

Таблиця 2.1

Перелік облікових номенклатур з обліку грошових коштів ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Характеристика даних для обліку (номенклатура)	Використання облікових даних	У вираженні		У яких носіях інформації згадані вперше
		натуральному	вартісному	
Отримання грошей	Облік надходження грошових коштів			Прибутковий касовий ордер, грошовий чек, квитанція
назва валюти		+	-	
сума		-	+	
від кого надійшло		+	-	
за що надійшло		+	-	
Видача грошей	Облік вибуття грошових коштів			Видатковий касовий ордер, розрахунково-платіжна відомість, квитанція, розпорядження керівництва
назва валюти		+	-	
сума		-	+	
кому видано		+	-	
на які цілі видано		+	-	

Джерело: розроблено автором.

Грошові кошти надходять на підприємство від покупців і замовників за продані товари та надані послуги, від банків у вигляді позик, від установ і організацій у порядку тимчасової допомоги, з рахунків в банках, оплата працівниками підприємства комунальних та інших послуг, повернення зайве виплачених сум, невикористаних коштів, що були взяті у підзвіт та інших джерел надходження. Надходження готівки в касу підприємства оформляється прибутковими касовими ордерами або за належно оформленими відомостями, на які згодом складається прибутковий касовий ордер. Документи з надходження грошових коштів мають бути підписані керівником і головним бухгалтером підприємства, або особами, ними уповноваженими.

Видача готівки з кас підприємств проводиться за видатковими касовими ордерами або за належно оформленими розрахунково-платіжними відомостями, на які згодом складається видатковий касовий ордер. Документи на видачу грошей також мають бути підписані або завізовані керівником і головним бухгалтером підприємства, або особами, ними уповноваженими. До видаткових касових ордерів можуть долучатися заявки на видачу грошей, рахунки тощо. Оперограму руху видаткового касового ордеру ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» представлено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Оперограма руху видаткового касового ордеру ДП «РОГАТИНСЬКЕ
ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Види робіт	Виконавці			
	Касир	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	Керівник
Оформлення видаткового касового ордеру				

Перевірка доцільності витрачання коштів				
Видача дозволу на видачу готівки з каси				
Оформлення видачі готівки з каси				
Формування звіту касира				
Передача звіту касира				

Джерело: розроблено автором.

Безготівкові розрахунки між ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» та іншими підприємствами, організаціями та установами здійснюються за допомогою різних первинних документів залежно від обраної форми безготівкових розрахунків (рис. 2.2).

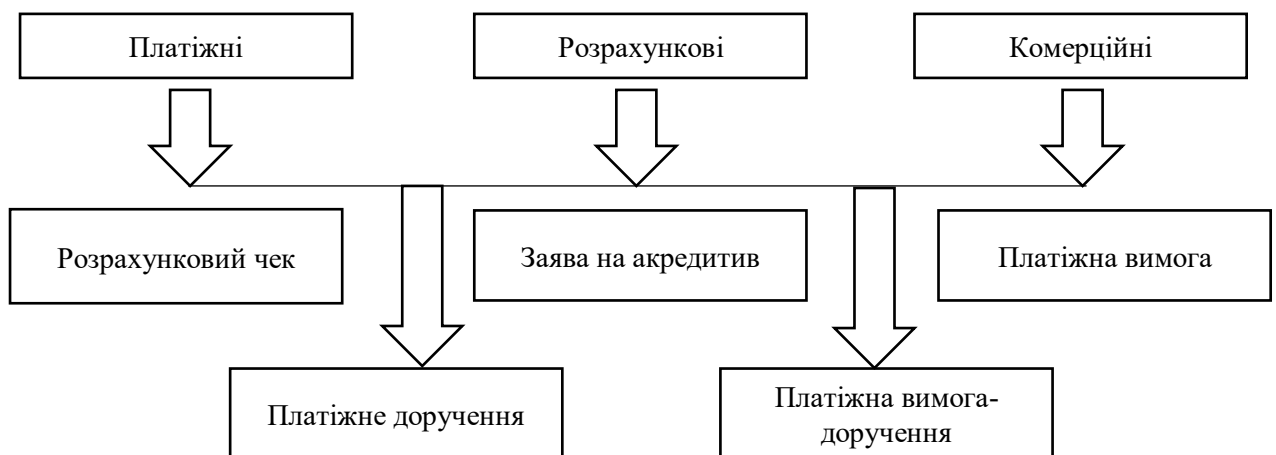

Рис. 2.2. Схема організації обліку на рахунках в банках ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: розроблено автором.

Таким чином, грамотний і своєчасний облік грошових коштів полягає в забезпеченні збереження грошових коштів в касі і на рахунках у банках та контролю за використанням їх за цільовим призначенням відповідно до нормативно-законодавчих актів; повному і своєчасному документуванню всіх операцій по руху грошових коштів, як в касі підприємства, так і на рахунках

у банках; дотриманні розрахункової і фінансової дисципліни; своєчасне і достовірне ведення аналітичного обліку.

Таблиця 2.3

Графік руху звіту про кошти, видані на відрядження або під звіт ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Назва робіт	Виконавці	Терміни виконання	Кому передати	Час з початку робіт
Відрядження	Матеріально-відповідальна особа	До закінчення 5-го банківського дня, що настає за днем, у якому працівник завершує відрядження	Бухгалтеру	За необхідності
Господарські потреби	Матеріально-відповідальна особа	Не більше 2-х робочих днів, включаючи день отримання готівкових коштів під звіт	Бухгалтеру	За необхідності
На закупівлю продукції та заготівлю сировини (крім металобрухту)	Матеріально-відповідальна особа	Не більше 10-ти робочих днів від дня видачі готівкових коштів під звіт	Бухгалтеру	За необхідності

Джерело: розроблено автором.

В умовах ринкової економіки добробут підприємства цілком залежить від ефективності управління. Якісне управління вимагає повної, достовірної та своєчасно отриманої інформації.

Бухгалтерія знаходиться на стику інформаційних потоків різних підрозділів, і практично тільки вона може формувати інформацію про реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Оскільки бухгалтерський облік є однією з найважливіших функцій управління суб'єктом господарювання, то від правильності і достовірності облікових робіт залежить вся робота підприємства. Робота бухгалтера з обліку грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» організовується відповідно до індивідуальних графіків (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Індивідуальний графік роботи бухгалтера з обліку грошових коштів ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Виконана робота	Строк виконання		Кому передаються дані про виконану роботу	Хто заміщує основного працівника
	Дата	години		
Оформлення прибуткових касових ордерів	Щоденно	8-13	Бухгалтеру	Старший бухгалтер або касир
Оформлення видаткових касових ордерів	Щоденно	8-13	Бухгалтеру	Старший бухгалтер або касир
Підготовка первинних документів для заповнення регістрів обліку	Щоденно	14-15	Бухгалтеру	Старший бухгалтер або касир
Заповнення касової книги	Щоденно	14-16	Бухгалтеру	Старший бухгалтер або касир
Складання звіту касира та подання в бухгалтерію	Щоденно	16-17	Бухгалтеру	Старший бухгалтер або касир

Джерело: розроблено автором.

Індивідуальні графіки розробляють і для працівників підприємства, які поставляють первинну облікову інформацію або ведуть будь-яку облікову роботу (завідувачі складів; комірники; працівники, відповідальні за постачання або збут; експедитори, диспетчери). В індивідуальні графіки можуть складатись для організації облікової роботи протягом дня, а також: протягом більш тривалого часу (року), але найчастіше їх складають для визначення обсягів роботи за місяць. Як правило, індивідуальні графіки бувають постійними, але у разі потреби складаються і разові графіки.

ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» для організації синтетичного та аналітичного обліку використовує власний робочий план

рахунків бухгалтерського обліку, в якому застосовує додаткові аналітичні та субрахунки відповідно до рахунків що встановлені національним Планом рахунків бухгалтерського обліку. Робочий план рахунків бухгалтерського обліку відображає особливості досліджуваного підприємства, до них слід віднести наступні: рахунки пов'язані із іноземною валютою використовуються при веденні обліку грошових коштів, а тому в Робочому плані рахунків бухгалтерського обліку використовують рахунки 302 «Готівка в іноземній валюті», 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»; також ведуть облік грошових коштів на рахунку 33 «Інші кошти» у розрізі таких розрахунків як: 331 «Грошові документи в національній валюті», 332 «Грошові документи в іноземній валюті», 333 «Грошові кошти у дорозі в національній валюті», 334 «Грошові кошти у дорозі в іноземній валюті». Це активні рахунки, де за дебетом відображається надходження грошових коштів, за кредитом - їх використання. Сальдо дебетове, що означає залишок грошових коштів на підприємстві.

Відображення операцій в бухгалтерському обліку підприємства відображено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Відображення операцій з отримання і погашення суми кредиту та відсотків за кредитом ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Регістр обліку	Сума, грн.
			Дт	Кт		
1.	20.03.2021	Отримано короткострокову позику банку на поточний рахунок	311	601	Аналіз рахунка 31	120 000
2.	20.03.2021	За користування кредитом нараховано відсотки за березень 2021 року	951	684	Аналіз рахунка 95	400
3.	20.03.2021	Списано нараховані відсотки за березень на фінансовий результат	792	951	Аналіз рахунка 95	400

4.	20.03.2021	Сплачено відсотки за користування кредитом	684	311	Аналіз рахунка 31	400
5.	31.12.2021	Погашено коротстроковий кредит банку	601	311	Аналіз рахунка 31	120 000

Джерело: розроблено автором

Регістрами аналітичного обліку готівкових грошових коштів є журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів, касова книга та звіти касира. По безготівкових розрахунках – це виписки з рахунків в банках, які можуть виконувати функцію первинних документів, оскільки є документом банківської установи надані підприємству для використання.

Інформація про грошові кошти та розрахунково-кредитні операції узагальнюється у фінансовій звітності, що є кінцевим етапом документообігу та забезпечує узагальнення інформації про фінансовий та майновий стан підприємства. Основна інформація, яка відображається у звіті про рух грошових коштів, – це залишок коштів та їх рух. Залишок коштів на початок і кінець звітного періоду представляє собою залишок тимчасово вільних грошових коштів та їх еквівалентів в касі готівкою та на рахунках в банках, які не обмежені у використанні. Дана інформація має бути ідентичною до показників Балансу ф. 1. Залишок грошових активів необхідний підприємству для здійснення поточної діяльності (нагальних виплат) і підтримання необхідного рівня платоспроможності за поточними зобов'язаннями підприємства та страхування ризику несвоєчасного надходження коштів у зв'язку з погіршенням кон'юнктури на ринку або уповільненням платіжного обороту. Перевірку адекватності суми залишку потребам можна здійснити розрахунковим шляхом, на основі суми операційного залишку грошових активів і коефіцієнта нерівномірності (варіації) надходження грошових коштів в окремі періоди попереднього року [31,с.236].

Бухгалтерський облік грошових коштів має важливе значення для правильної організації грошового обігу, організації розрахунків та кредитування. Також облік коштів має значення у зміцненні платіжної дисципліни і в ефективному використанні фінансових ресурсів сільськогосподарського підприємства. Тому дуже важливим є контроль за дотриманням касової дисципліни, правильністю та ефективністю.

2.3. Шляхи вдосконалення обліку грошових коштів в умовах використання інформаційних систем і комп'ютерних технологій

На сучасному етапі автоматизація облікових процесів розвивається за рахунок раціоналізації існуючої технології обробки облікової інформації і зниження її трудомісткості, однак можливості такої автоматизації дуже обмежені. Це пояснюється тим, що існуюча методологія й організація обліку та контролю формувалися для ведення обліку вручну. Існує певна невідповідність між потужностями ЕОМ, які застосовуються в практиці обліку та контролю.

Однією з бухгалтерських програм на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» є «1С:Бухгалтерія». Це програма, за допомогою якої можна вести синтетичний і аналітичний облік, отримувати всю необхідну звітність і різноманітні документи по синтетичному і аналітичному обліку; її повне налаштування дає змогу змінювати і доповнювати план рахунків, систему проводок, настройки аналітичного обліку, форми первинних документів, форми звітності. Дана програма зручна в роботі, відрізняється швидкістю проведення операцій, використанням можливостей Windows інтерфейсу (меню, вікна, піктограми тощо).

Інформаційна система «1С:Бухгалтерія» розрахована на ведення найбільш важливих підрозділів бухгалтерського обліку, в тому числі і обліку грошових коштів (додатки Д,К,Л,М). Склад показників, характеристику та

призначення основних первинних документів з обліку грошових коштів наведено в табл. 2.7 (додаток Н).

Для того щоб виконати рознесення грошових документів каси і банку потрібно зайти в журнал операцій. Одна з найголовніших переваг бухгалтерської програми перед паперовим обліком –це автоматизація часто повторюваних дій. Щодо синтетичних та аналітичних регістрів, то в програмі «1С: Бухгалтерія» найчастіше за все використовуються «Аналіз рахунка», «Оборотно-сальдова відомість рахунка» (рис.2.3) та «Картка рахунка». Дані облікові регістри автоматично складаються за кожним рахунком, субрахунку на основі введених первинних документів.

Кор. Рахунок	Дебет	Кредит
Початкове сальдо		500 000,00
37		
68	800 000,00	
Оборот	800 000,00	500 000,00
Кінцеве сальдо	300 000,00	

Рис.2.3. Аналіз рахунку 311 в «1С: Бухгалтерія» ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: програма «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

В обліковому регістрі «Картка рахунку» відображаються всі первинні документи окремо один від одного і відразу ж автоматично складаються проводки по даному документу, крім того, наводиться залишок на початок та кінець періоду, обороти за період та залишки після кожної проводки, тобто на підприємстві «Картка рахунку» заміняє журнал господарських операцій.

Надходження грошових коштів в касу підприємства оформлюється за допомогою «Прибуткового касового ордеру» (рис.2.4).

Прибутковий касовий ордер 0000-000005 від 21.08.2022 15:08:11

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Прибутковий касовий ордер (КО-1)

Вид операції: Оплата від покупця Номер ордеру: 1

Номер: 0000-000005 від: 21.08.2022 15:08:11 Рахунок: 301

Контрагент: ПП "УНІВЕРСАЛ АВТО" Організація: ДП "РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Сума: 100 000,00 Валюта: грн

Реквізити платежу Друк

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ розрахунків	ПДВ	Рахунки розрахунків	Тара
1	Оренда	100 000,00		20%	361	
					16 666,67	6811

Рис.2.4. Прибутковий касовий ордер в «1С: Бухгалтерія» ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: програма «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Для відображення видатків по касі в списку форм документів є «Видатковий ордер». За формою внесення даних цей документ дуже подібний до прибуткового ордеру. І порядок його заповнення аналогічний. Він також має друковану форму, яку ви можете надрукувати і дати заповнити тій особі, що отримує гроші.

Видатковий касовий ордер 0000-000001 від 21.08.2022 15:09:16

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Видатковий касовий ордер

Вид операції: Оплата постачальнику Номер ордеру: 1

Номер: 0000-000001 від: 21.08.2022 15:09:16 Рахунок: 301

Одержувач: ТОВ "СФЕРА ІФ" Організація: ДП "РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Сума: 50 000,00 Валюта: грн

Реквізити платежу Друк

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ розрахунків	Тара	ПДВ	Рахунки розрахунків
1		50 000,00				

Рис.2.5. Видатковий касовий ордер в «1С: Бухгалтерія» ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: програма «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Проплату з каси безпосередньо представнику постачальника відобразити можна, але якщо така операція – передоплата, то в стандартній настройці перша подія за цією операцією не відслідковуватиметься. Ця операція вимагає специфічного юридичного оформлення дорученнями, завіреними нотаріально. По введеннях касових ордерах автоматично формується касова книга та регламентовані форми звітності.

Щодо документованого оформлення, то для приймання та видачі грошей а також для безготівкового перерахування коштів на рахунках у банку у типовій конфігурації передбачено ряд розрахунково-грошових документів встановленої форми, одним з яких є платіжне доручення.

← → ☆ Платіжне доручення 0000-000001 від 21.08.2022 15:02:53

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Платіжне доручення Ще

Номер: 0000-000001 від: 21.08.2022 15:02:53 Номер доручення: 1

Одержувач: ТОВ "ПРИКАРПАТСЬКА ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ" Організація: ДП "РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Рахунок одержувача: Банківський рахунок:

Код за ЄДРПОУ 33642451. ТОВ "ПРИ... Код за ЄДРПОУ 22192916. ДЕРЖАВНЕПІДПРИЄ...

Договір: ☐ Переведення на інший рахунок

Сума платежу: 120 000,00 грн

% ПДВ: 20%

Сума ПДВ: 20 000,00

Призначення платежу: Оплата за рахунком
Сума 120000,00
В т.ч. ПДВ (20%) 20000,00

Заповнити призначення

Оплачено: ☐ Ввести документ списання з банківського рахунку

Коментар: Відповідальний: Користувач

Рис.2.5. Платіжне доручення в «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: програма «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Платіжні доручення нумеруються окремо по кожному з поточних рахунків. При проведенні документ «Платіжне доручення» не формує

бухгалтерських проводок, оскільки їх формує документ «Банківська виписка».

Надходження на банківський рахунок (створення) *

Провести і закрити Записати Провести Створити на підставі

Вид операції: Оплата від покупця Рахунок: 311

Регистр. номер: від: 21.08.2022 00:00:00 Вх. номер: Вх. дата:

Платник: ТОВ "СФЕРА ІФ" Організація: ДП "РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Рахунок контрагента: Рахунок організації: UA913206270000026000013008948, ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Сума: 500 000,00 грн

N	Договір / Стаття РГК	Сума	Документ розрахунків	ПДВ	Рахунки	Тара
1	Основний	500 000,00		20%	361	
					83 333,33 6811	

Рис.2.6. Банківська виписка в «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Джерело: програма «1С: Бухгалтерія» ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Вхідна інформація щодо обліку грошових коштів підприємства надходить з різних джерел у вигляді первинних документів, які відображають різноманітні господарські операції, основними з яких є: платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, платіжна вимога, реєстр платіжних вимог, прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер, авансовий звіт тощо.

Технологія організації обліку включає три етапи: підготовка інформації та її обробка; систематизація й узагальнення облікової інформації на рахунках за видами ресурсів, контроль, аналіз і її аудит; формування інформації для подальшого використання в управлінні підприємством.

В умовах автоматизованої обробки інформації змінюється цільове призначення обліку, він стає складовою частиною системи управління підприємством. Впровадження автоматизованої, інтегрованої системи обліку та контролю, розподілених систем обробки даних, дає можливість комплексно вирішувати завдання не лише з обліку, але і контролю, аналізу та аудиту. За допомогою таких систем можна виконувати оцінку фактичного

стану підприємства, а також прогнозувати і моделювати управлінські рішення.

Причини, які спонукають підприємства застосовувати інформаційні системи і технології в області бухгалтерського обліку, з одного боку, пов'язані з бажанням керівництва збільшити продуктивність щоденної роботи або для усунення їх повторного проведення, скорочення часу закриття щомісячних звітів, розробка обраних звітів і звітів в різних ракурсах, зниження ризику невідповідності за рахунок використання міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку, проведення поглибленого аналізу за короткий проміжок часу, а також збір і обробка будь-якої інформації [3].

Сучасне програмне забезпечення для автоматизації обліку розвивається у двох різних напрямках: програми електронних таблиць або електронні бази даних (Excel, Access корпорації Microsoft, SQL, Quattro Pro фірми Borland, SuperCalc фірми Computer Associates, Lotus корпорації Lotus Development Corp.) і безпосередньо бухгалтерські програми. На ринку програмного забезпечення представлено широкий спектр програм по автоматизації бухгалтерського обліку, проте ДП «РОГАТИНСКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» застосовує лише «1С:Бухгалтерія».

Висновки до другого розділу.

Дослідження організації та методики обліку грошових коштів на досліджуваному підприємстві дає можливість узагальнити:

1. В сучасних умовах господарювання добробут підприємства цілком залежить від ефективності управління. Якісне управління вимагає повної, достовірної та своєчасно отриманої інформації. Бухгалтерія підприємства знаходиться на стику інформаційних потоків різних підрозділів, і практично тільки вона може формувати інформацію про реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Оскільки бухгалтерський облік є однією з найважливіших функцій управління суб'єктом господарювання, то від

правильності і достовірності облікових робіт залежить вся робота підприємства.

2. Формування грошових коштів та їх наявність на рахунках у банках є актуальним питанням облікової системи підприємства. Отже, значущість інформації про рух грошових коштів на рахунках у банках обумовлено необхідністю надання користувачам для прийняття рішень повної та об'єктивної інформації про фінансовий стан і результати діяльності. Грошові кошти та їх еквіваленти створюють найбільш ліквідну частину активів підприємства, що впливає як на облік грошових коштів (зокрема, розміщення рахунків грошових активів в загальній номенклатурі діючого Плану рахунків), так і на контроль за ними.

3. Робота працівників бухгалтерії здійснюється за індивідуальними графіками. Індивідуальні графіки розробляють для працівників підприємства, які поставляють первинну облікову інформацію або ведуть будь-яку облікову роботу (завідувачі складів; комірники; працівники, відповідальні за постачання або збут; експедитори, диспетчери) та бухгалтерів. Індивідуальні графіки можуть складатись для організації облікової роботи протягом дня, а також: протягом більш тривалого часу (року), але найчастіше їх складають для визначення обсягів роботи за місяць. Як правило, індивідуальні графіки бувають постійними, але у разі потреби складаються і разові графіки.

4. Первинними документами з обліку грошових коштів на досліджуваному підприємстві є прибуткові та видаткові касові ордери - для готівкових і платіжні доручення – для безготівкових. Регістрами аналітичного обліку готівкових грошових коштів є журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів, касова книга та звіти касира. По безготівкових розрахунках – це виписки з рахунків в банках, які можуть виконувати функцію первинних документів, оскільки є документом банківської установи надані підприємству для використання.

5. ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» для організації синтетичного та аналітичного обліку використовує власний робочий план рахунків бухгалтерського обліку, в якому застосовує додаткові аналітичні та субрахунки відповідно до рахунків, що встановлені національним Планом рахунків бухгалтерського обліку. Робочий план рахунків бухгалтерського обліку відображає особливості досліджуваного підприємства, до них слід віднести наступні: рахунки пов'язані із іноземною валютою використовуються при веденні обліку грошових коштів, а тому в Робочому плані рахунків бухгалтерського обліку використовують рахунки 302 «Готівка в іноземній валюті», 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»; також ведуть облік грошових коштів на рахунку 33 «Інші кошти» у розрізі таких розрахунків як: 331 «Грошові документи в національній валюті», 332 «Грошові документи в іноземній валюті», 333 «Грошові кошти у дорозі в національній валюті», 334 «Грошові кошти у дорозі в іноземній валюті».

6. Інформація про грошові кошти та розрахунково-кредитні операції узагальнюється у фінансовій звітності, що є кінцевим етапом документообігу та забезпечує узагальнення інформації про фінансовий та майновий стан підприємства. Основна інформація, яка відображається у звіті про рух грошових коштів, – це залишок коштів та їх рух. Залишок коштів на початок і кінець звітного періоду представляє собою залишок тимчасово вільних грошових коштів та їх еквівалентів в касі готівкою та на рахунках в банках, які не обмежені у використанні. Дана інформація має бути ідентичною до показників Балансу ф. 1. Перевірку адекватності суми залишку потребам можна здійснити розрахунковим шляхом, на основі суми операційного залишку грошових активів і коефіцієнта нерівномірності (варіації) надходження грошових коштів в окремі періоди попереднього року

7. Застосування комп'ютерних інформаційних технологій в обліку, дасть змогу зменшити затрати на обробку даних, розраховувати точні дані,

надавати оперативну і неупереджену інформацію для керівників та здійснювати контроль за виробничими процесами підприємства.

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

3.1. Аналіз грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Об'єктивна і своєчасна оцінка оборотності грошових коштів підприємств має особливе значення в умовах різних форм власності. Кожен власник повинен застосовувати всі існуючі та приховані резерви для збільшення прибутку. Для досягнення цієї мети потрібно завжди аналізувати рух фінансових ресурсів, проводити обґрунтоване наукове дослідження фінансових відносин.

Господарські операції на підприємстві повторюються чимало разів, починаючи з перетворення грошей на засоби виробництва, із засобів виробництва – на товар, за реалізацію товару – знову в гроші. Дані операції супроводжуються грошовими надходженнями і грошовими виплатами. Тому, сьогодні існує необхідність проведення досліджень, вивчення і вдосконалення організації аналізу, пристосування його до сучасних умов діяльності підприємств з урахуванням факторів ризику, які можуть вплинути в кінцевому підсумку на прийняття управлінських рішень [39,с.161-166].

Завданням аналізу грошових коштів є:

- оцінка спроможності підприємства генерувати грошові кошти в обсягах та за термінами здійснення платежів;
- синхронізація позитивних і негативних грошових потоків за часовими інтервалами;
- оперативне управління грошовими коштами;
- оптимізація грошових коштів;
- забезпечення ефективного контролю грошових коштів.

Основним завданням аналізу грошових коштів є з'ясування причин нестачі (надлишку) грошових коштів, визначення джерел їх надходжень та

напрямків використання. Для аналізу грошових коштів підприємства використовують: «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів» (додатки П,Р,С).

Для проведення аналізу розраховують абсолютні відхилення. Результати проведеного аналізу представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Аналіз динаміки грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО»

№з/п	Найменування показника	Роки		Абсолютне відхилення, тис.грн.
		2020	2021	
1.	Залишок коштів на початок року	56	1	-55
2.	Надходження коштів – всього	27 008	17 644	-9 364
3.	-операційної діяльності	27 008	17 644	-9 364
4.	Витрати коштів всього	27 063	17 557	-9 506
5.	-операційної діяльності	26 767	17 557	-9 210
6.	-інвестиційної діяльності	296	-	-296
7.	Залишок коштів на кінець року	1	88	87

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності.

Аналізуючи динаміку грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках можна сказати, надходження грошових коштів у 2021 році зменшилися у порівнянні з 2020 роком. Зміни по надходженню грошових коштів відбулися за операційною діяльністю підприємства.

Співвідношення надходжень і витрачання ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках відображено на рис.3.1.

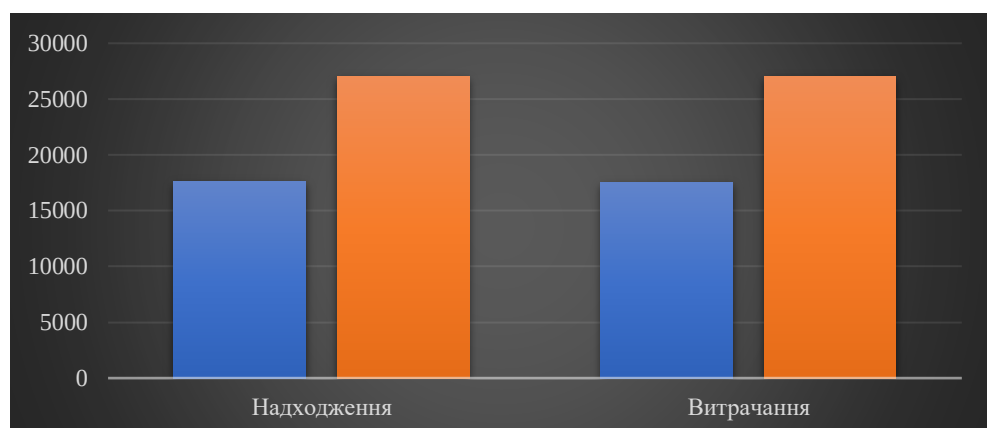

Рис.3.1. Надходження і витрачання грошових коштів ДП
«РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності базового підприємства.

У ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках витрачання перевищують рівень надходження грошових коштів від операційної діяльності. Питому вагу у господарській діяльності підприємства, що впливає на надходження грошових коштів відіграють затрати, тому необхідно розглянути склад витрачання грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках (рис.3.2, рис.3.3).

Рис.3.1. Склад витрат грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО» у 2020 році

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності підприємства.

У 2020 році у ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» найбільшу частку складали витрати на оплату товарів, робіт, послуг 35 % та витрати на оплату праці 31%; і відповідно на оплату зобов'язань і зборів 26 %.

Рис.3.3. Склад витрат ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2021 році

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності підприємства.

У 2021 році у ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» найбільшу частку склали витрати на оплату праці 52% та витрати на оплату товарів, робіт, послуг склали 23%.

Наступним етапом аналізу грошових коштів підприємства є оцінка ліквідності та платоспроможності. Потрібно зазначити, що платоспроможність – можливість підприємства своєчасно задовольнити платіжні зобов'язання [36]. Ліквідність – здатність підприємства перетворити свої активи в грошові кошти для покриття боргових зобов'язань[35]. Для розрахунку вищевказаних коефіцієнтів використовуємо дані Балансу підприємства (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Оцінка ліквідності та платоспроможності ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

№з/п	Коефіцієнт	Формула розрахунку	Роки	
			2019	2020
1.	Коефіцієнт грошової платоспроможності	Визначається відношенням суми залишків за статтями коштів та їх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до суми залишків за непогашеними кредитами та поточної кредиторської заборгованості	0,11	0,03

2.	Коефіцієнт забезпечення грошовими коштами	Визначається як співвідношення власних оборотних коштів до оборотних активів	0,05	0,015
3.	Коефіцієнт ліквідності	Визначається як співвідношення оборотних активів до поточних зобов'язань	0,76	0,80

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності.

Коефіцієнт грошової платоспроможності показує чи достатньо грошових коштів підприємства для покриття зобов'язань, нормативним значенням якого є 1-3. Тому провівши розрахунок цього коефіцієнту ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» можна сказати, що підприємству протягом цих років недостатньо було грошових коштів для покриття його зобов'язань.

Коефіцієнт забезпечення грошовими коштами говорить про здатність підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власних коштів, і нормативним є значення 0,1. У ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2021 році цей коефіцієнт склав 0,015, а у 2020 році 0,05. Це означає, що у ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» недостатньо власних коштів для фінансування оборотних активів.

Коефіцієнт ліквідності визначає рівень платоспроможності підприємства на період, що дорівнює середній тривалості одного обороту с дебіторської заборгованості за умови повного і своєчасного її погашення. Нормативне оцінювання коефіцієнта швидкої ліквідності перебуває в межах 0,6-0,8. У ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» цей показник становить 0,8 у 2020 році і 0,76 у 2019 році, тобто, на період тривалості одного обороту ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» дебіторської заборгованості за умови повного і своєчасного її погашення є платоспроможним.

Отже, організація та управління грошовими коштами підприємства залежить від аналізу грошових коштів та фінансового стану підприємства в

цілому, врахування всіх можливих змін, які можуть відбутися, й вибору найоптимальнішого рішення, яке відповідало б меті розвитку підприємства.

3.2. Контроль грошових потоків ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» та шляхи його вдосконалення

Однією з управлінських функцій підприємства є контроль, за допомогою якого здійснюють зіставлення планових і фактичних значень параметрів, виявляють відхилення в параметрах, визначають оцінку небезпечності розміру відхилень для суб'єкта господарювання, виявляють чинники, що спричинили відхилення, а також визначають ступінь їх впливу, здійснюють підготовку інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Законність здійснення операцій з грошовими потоками регламентується чинним законодавством України і визначається на основі нормативно-правових документів. На наш погляд, рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку грошових потоків можна схематично представити як ієрархічну таблицю із 4 рівнів (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Законодавчо-нормативні документи і їх використання під час контролю грошових коштів

І рівень – Міжнародно-правові акти			
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»	МСБО 21 Вплив змін валютних курсів.	МСБО 29 Фінансова звітність в умовах гіперінфляції	
II рівень – Національні нормативно – правові документи			
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Податковий кодекс	Закон України «Про Національний банк України»	Господарський кодекс
III рівень – Підзаконні нормативно-правові акти			
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 22 «Вплив інфляції»	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 21 «Вплив змін валютних курсів»	

Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні	Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг	Про затвердження Положення про порядок дій щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті

Джерело: узагальнено автором за даними [10,16,17,18,22,23,24,28,29,31,32,33].

Для виявлення можливих порушень чи зловживань використовують методичні прийоми документального та фактичного контролю, які застосовуються при дослідженні операцій з грошовими коштами, подано у табл. 3.4. (додаток Т).

Особливо важливе значення має контроль на об'єктах, де зосереджується і використовується велика кількість матеріальних цінностей та грошових коштів, а також у функціональних відділах бухгалтерій, де здійснюється перевірка та обробка облікової документації. Такий контроль виконується безпосередньо на підприємстві, в процесі реалізації операцій надходження, зберігання і використання цінностей, що забезпечує ефективність контролю, а це в свою чергу створює можливість своєчасно вникати в сутність цих операцій, якісно та своєчасно виявляти недоліки в процесі надходження, використання і зберігання матеріальних цінностей та грошових коштів.

Таблиця 3.4

Облікова інформація і її використання

під час контролю надходження і використання грошових коштів

Назва облікової інформації	Зміст облікової інформації	Використання облікової інформації під час контролю (для яких саме процедур контролю використовується інформація)
Повна	Всі суми зафіксовані у платіжних документах	Візуальний контроль документів, перевірка законності здійснення операцій, перевірка достовірності даних реєстрів обліку, перевірка достовірності показників звітності.
Правдива	Розрахунки пов'язані із надходженням і вибуттям коштів	При проведенні інвентаризації грошових коштів

	відповідають дійсності	
Неупереджена	Показники звіту про рух грошових коштів та балансу	Перевірка достовірності показників звітності, інвентаризація взаєморозрахунків

Джерело: розроблено автором

Порядок проведення перевірки своєчасності та повноти оприбуткування готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» представлено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Перевірка своєчасності та повноти оприбуткування готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Дати звітного періоду	Згідно документів банку		Оприбутковано в касу		Відхилення, +, -	
	дата, номер і назва документа	сума, грн.	дата, номер і назва документа	сума, грн.	дати	суми, грн.
31.12.2020	31.12.2020 грошовий чек	3 500	31.12.2020 прибутковий касовий ордер №12	3 500	немає	-
31.12.2021	31.12.2021 грошовий чек	2 400	31.12.2021 прибутковий касовий ордер №14	2 400	немає	-

Джерело: розроблено автором

За даними проведеної вибіркової перевірки своєчасності та повноти оприбуткування готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» відхилень не виявлено. Це свідчить про своєчасне та в повному обсязі оприбуткування готівкових коштів і додержання фінансової дисципліни.

Перевірку відповідності даних первинного та аналітичного обліку готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» подано в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Перевірка відповідності даних первинного та аналітичного обліку
готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО»

Дати звітного періоду	Сума згідно первинних документів	Сума згідно касового звіту	Відхилення, +, -
30.11.2020	25 000	25 000	-
31.12.2020	10 000	10 000	-
30.11.2021	12 000	12 000	-
31.12.2021	38 000	38 000	-

Джерело: розроблено автором.

Результати перевірки відповідності даних первинних документів даним аналітичного обліку готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», що подано в таблиці 3.6 відхилень не виявили. Це означає, що касир своєчасно переносить дані первинних документів до касової книги і якісно готує звіт касира. Такі перевірки бухгалтер здійснює при щоденному прийнятті звітів касира.

Перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку безготівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» проведено в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку
безготівкових грошових коштів
на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Дати звітного періоду	Сума згідно виписки банку	Сума згідно регістру синтетичного обліку	Відхилення, +, -
30.09.2020	30 000	30 000	-
31.10.2020	10 000	10 000	-
30.09.2021	20 000	20 000	-
31.10.2021	38 000	38 000	-

Джерело: розроблено автором

Вибіркова перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку безготівкових грошових розрахунків на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» показала дотримання фінансової дисципліни та своєчасне відображення в регістрах обліку. За проведеним дослідженням відхилень не виявлено.

Аналогічну перевірку відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку тільки готівкових грошових коштів представлено в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Перевірка відповідності даних аналітичного та синтетичного обліку готівкових грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Дати звітного періоду	Сума згідно касової книги	Сума згідно регістру синтетичного обліку	Відхилення, +, -
30.09.2020	30 000	30 000	-
31.10.2020	10 000	10 000	-
30.09.2021	20 000	20 000	-
31.10.2021	38 000	38 000	-

Джерело: розроблено автором

Дані таблиці 3.8 свідчать про повну відповідність даних аналітичного обліку даним, які зазначені в регістрах синтетичного обліку готівкових грошових коштів. Тобто, порівняння даних касової книги, касових звітів з «Аналізом рахунка 30» відхилень не виявили.

Для перевірки достовірності даних фінансової звітності було проведено порівняння даних синтетичного обліку грошових коштів за регістрами «Аналіз рахунка 30», «Аналіз рахунка 3і» та Балансу ф.1. і Звіту про рух грошових коштів на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» (табл.3.9).

Таблиця 3.9

Перевірка відповідності даних синтетичного обліку грошових коштів та фінансової звітності на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Звітний період	Сума в Головні книзі	Сума згідно Звіту про рух	Відхилення, +, -

		грошових коштів	
2020 р.	27 008	27 008	-
2021 р.	17 644	17 644	-

Джерело: розроблено автором.

Порівняння показників фінансової звітності і даних реєстрів синтетичного обліку грошових коштів відхилень не показали.

Під час інвентаризації та перевірки фактичної наявності грошових документів необхідно встановити суму, автентичність кожного документа і правильність його оформлення. Перевірку слід здійснювати за окремими видами документів із зазначенням в інвентаризаційному описі назви, номера, серії купюри і загальної суми. Залишок пред'явленої готівки та цінних паперів – порівнювати із залишками по касовій книзі на момент інвентаризації. Перевірка своєчасності проведення інвентаризації грошових коштів та відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку подана в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Перевірка своєчасності проведення інвентаризації грошових коштів та відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку

Перелік купюр грошових коштів	Строк проведення інвентаризації			Результати інвентаризації	Відображення результатів інвентаризації								Відхилення, + ; -				
					Згідно нормативних документів				Згідно даних документів підприємства								
	згідно наказу по підприємству	фактично	відхилення днів, +/-		нестача, тис. грн	надлишки, тис.грн	документ	дебет	кредит	сума	документ	дебет		кредит	сума		
10*100 грн.	1	1	0	0	0	№1	311		500	№2	311		500	-	-	-	-

Джерело: розроблено автором.

Результати перевірки відхилення ні в документальному оформленні, ні в кореспонденції рахунків, ні в сумі не виявлено.

Основним завданням перевірки грошових коштів є мінімізація інформаційного ризику для користувачів фінансової звітності підприємства. Це означає, що необхідно переконатися, що звіт містить повну, правдиву та неупереджену інформацію про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період, а також що сума залишку грошових коштів на початок і кінець звітного періоду є реальною.

Поряд з цим, спираючись на основу первинного документального забезпечення та даних аналітичного обліку, оперативний контроль забезпечує систематичну перевірку всіх операцій і процесів, пов'язаних із надходженням і витрачанням грошових коштів.

Висновки до третього розділу.

За результатами проведеного дослідження можна сказати, що:

1. Контроль, як відомо, є обов'язковою функцією в управлінні в управлінні будь-якою складною системою. Він дає змогу з'ясувати, які підрозділи всіх рівнів своєю діяльністю відповідають чинному регламенту, установленим завданням і наскільки така діяльність ефективна.

2. Документальний та фактичний контроль не існують ізольовано, а доповнюють один одного. Методи фактичного контролю вживають для встановлення конкретного стану контрольованих об'єктів, обсягу і якості виконаних робіт, правдивого здійснення господарських операцій, відображених у документах.

3. Контроль касових операцій передбачає перевірку операцій підприємства, пов'язаних з обігом готівки при здійсненні фінансово-господарської діяльності, правильності їх проведення відповідно з чинним законодавством. З метою усунення порушень в обліку грошових коштів, необхідно проводити регулярні позапланові інвентаризації.

4. Результати контролю узагальнюються, здійснюється аналіз виявлених порушень та встановлюється їх вплив на господарський процес. Також на етапі здійснюється контроль за виконанням прийняття рішень та реалізацією розроблених заходів щодо усунення і недопущення у майбутньому виявлених порушень.

5. Своєчасний і комплексний контроль сприяє збереженню та оперативному використанню майна. Це дозволяє не тільки вчасно виявити недоліки у системі обліку та використанні цінностей, але також сприяє виявленню невикористаних резервів у системі здійснення нормування та їхнього використання. Контроль є найбільш системним, ефективним та дієвим, забезпечує постійну функцію перевірки збереження грошових коштів та їх оперативного використання.

6. Контроль за здійсненням касової дисципліни передбачає систематичне спостереження за своєчасною здачею в банк касових надходжень і депонованої заробітної плати шляхом дотримання ліміту витрачання готівки (наявних грошових коштів) з виручки і лімітів касових залишків, видачі цільових авансів підзвітним особам суворо в межах потреби і використання грошових коштів за призначенням.

7. Контроль включає щоденний перегляд касових звітів, оформлення підписом головного бухгалтера касових ордерів до передачі їх касиру для виконання і грошових чеків до пред'явлення їх банку. Найбільшу увагу при цьому зосереджуємо на грошових коштах, тому що вони найбільш уразливі до крадіжок та шахрайства. Така постановка роботи в касі значно спростить роботу касира, яка пов'язана з веденням облікової документації, підрахунків оборотів і залишків.

ВИСНОВКИ

Визначення сутності грошових коштів в економічній літературі передбачає виділення поняття «гроші» як загальноекономічну категорію, яка виражає загальний еквівалент та виражає міру вартості будь-яких товарів, а в бухгалтерському обліку поняття гроші трансформується в поняття «грошові кошти», як суто бухгалтерську категорію.

Грошові кошти, як відомо це найліквідніші активи підприємства, і для точності в бухгалтерському обліку, потрібне розмежування цього поняття, так як грошові кошти та їх еквіваленти є важливою складовою системи кругообігу ресурсів. Облік готівкових грошових коштів, безготівкових грошових коштів, грошових документів та еквівалентів грошових коштів ведуть окремо.

Відповідно до облікової політики ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» під грошовими коштами розуміються грошові кошти та депозити до запитання. Еквівалентами грошових коштів визнаються короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертувалися у відомі суми грошових коштів і яким був властивий незначний ризик зміни вартості, а термін погашення не перевищував трьох місяців із дати придбання.

ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» використовує власний робочий план рахунків бухгалтерського обліку, в якому застосовує додаткові аналітичні та синтетичні рахунки та не виокремлює деяких рахунків, що встановлені національним Планом рахунків бухгалтерського обліку.

ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» для організації синтетичного та аналітичного обліку використовує власний робочий план рахунків бухгалтерського обліку, в якому застосовує додаткові аналітичні та субрахунки відповідно до рахунків, що встановлені національним Планом рахунків бухгалтерського обліку. Робочий план рахунків бухгалтерського

обліку відображає особливості досліджуваного підприємства, до них слід віднести наступні: рахунки пов'язані із іноземною валютою використовуються при веденні обліку грошових коштів, а тому в Робочому плані рахунків бухгалтерського обліку використовують рахунки 302 «Готівка в іноземній валюті», 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»; також ведуть облік грошових коштів на рахунку 33 «Інші кошти» у розрізі таких розрахунків як: 331 «Грошові документи в національній валюті», 332 «Грошові документи в іноземній валюті», 333 «Грошові кошти у дорозі в національній валюті», 334 «Грошові кошти у дорозі в іноземній валюті».

Грошові кошти сільськогосподарського підприємства є складовою частиною оборотних активів. Вони необхідні суб'єкту господарювання для здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками, для здійснення платежів у бюджет, розрахунків з кредитними установами, для видачі працівникам зарплати, премій і для здійснення інших видів виплат.

Однією з бухгалтерських програм на ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» є «1С:Бухгалтерія». Це програма, за допомогою якої можна вести синтетичний і аналітичний облік, отримувати всю необхідну звітність і різноманітні документи по синтетичному і аналітичному обліку; її повне налаштування дає змогу змінювати і доповнювати план рахунків, систему проводок, настройки аналітичного обліку, форми первинних документів, форми звітності. Дана програма зручна в роботі, відрізняється швидкістю проведення операцій, використанням можливостей Windows інтерфейсу (меню, вікна, піктограми тощо).

Аналізуючи динаміку грошових коштів ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках можна сказати, що у 2021 році залишок коштів складав на 55 тис. грн. менше, ніж у попередньому. Надходження грошових коштів у 2021 році зменшились у порівнянні з 201920 роком на 9 364 тис. грн., в основному зміни по надходженню грошових коштів відбулись по операційній діяльності підприємства. Проте,

залишок коштів на кінець року у 2020 році порівняно з попереднім роком збільшився на 88 тис. грн. У ДП «РОГАТИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» у 2020-2021 роках витрачання перевищують рівень надходження грошових коштів від операційної діяльності.

Результати проведених перевірок в рамках контрольних процедур відхилень не показали, що свідчить про дотримання фінансової дисципліни та своєчасне та в повному обсязі оприбуткування готівки, документальне відображення грошових потоків та достовірність показників фінансової звітності.

Грамотний і своєчасний облік, аналіз і контроль грошових коштів сприятиме дотриманню підприємством розрахункової та касової дисципліни. Важливими об'єктами контролю за грошовими коштами є внутрішні документи підприємства. Ключову увагу приділяється наказу про облікову політику. При цьому, оцінюється як викладення положень обліку грошових коштів в даному наказі, та і їх дотримання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Безверхий К. В., Шигун М.М. Розвиток формату XBRL, як подальший напрямок цифровізації фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2021. № 2. С. 83-92.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
3. Гнатенко Є.П. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. *Економіка суспільства.* 2016. 424 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. *Відомості Верховної Ради.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
5. Єпіфанова І.Ю. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства як економічна категорія. *Матеріали II Міжн.наук.-практ. конференції «Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні».* Вінниця. 2013. С. 247–249.
6. Єрешко Ю.О. Сутність грошових потоків підприємства як економічної категорії. Формування ринкових відносин в Україні. Київ, 2011. № 4(119). С. 39-43.
7. Єфіменко В. І. Облік у зарубіжних країнах: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2005. 211 с.
8. Жолнер І.В. Особливості визначення та визнання грошових коштів та їх еквівалентів за міжнародними стандартами. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/osoblivosti-viznachennya-ta-viznannya-groshovih-koshtiv-ta-ih-ekvivalentiv-za-mizhnarodnimi-standartami.html>.
9. Заводовський М. Український фондовий ринок залишається на вулиці. *Економічна правда.* 2009. №14. С. 22.

10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 12.10 2022р.).

11. Зінченко О.В., Дідик Я.В. Організаційно-методичний аспект обліку грошових коштів та їх роль за сучасних умов господарювання. *Інфраструктура ринку*. 2019. С.725-731.

12. Зінченко О.В., Приємницька В.О. Економічна сутність та класифікація грошових коштів. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2019. С.390-396.

13. Івченко Л.В. Сутність грошових коштів: підходи до визначення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип.10. С. 798-803.

14. Король С. Я., Ключко А.О. Цифрові технології в обліку і аудиті. Держава та регіони. Серія: *Економіка та підприємництво*. 2020. Вип.1 (112). С. 170-176.

15. Лист Міністерства фінансів України щодо суттєвості у бухгалтерському обліку і звітності від 29.07.2003 року №04230-04108. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4108201-03#Text> (дата звернення 10.11 2022р.).

16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 Звіт про рух грошових коштів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text (дата звернення 30.09 2022р.).

17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 Вплив змін валютних курсів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022#Text (дата звернення 15.07 2022р.).

18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29 Фінансова звітність в умовах гіперінфляції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_048#Text (дата звернення 08.10.2022р.).

19. Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.99 №237. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку

10 «Дебіторська заборгованість» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 21.09 2022р.).

20. Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 №91. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>(дата звернення 27.09 2022р.).

21. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 №559. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>(дата звернення 22.08 2022р.).

22. Наказ Міністерства фінансів України: Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції» від 28.02.2002 №147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02#Text>(дата звернення 09.07 2022р.).

23. Наказ Міністерства фінансів України: Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2002 №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>(дата звернення 03.06 2022р.).

24. Національне положення (стандарт)бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>Редакція від 23.07.2019 (дата звернення 05.07 2022р.).

25. Орлова В. К., Орлів М. С., Хома С. В. Фінансовий облік: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2010. 510 с.

26. Осовська Г. В. Економічний словник. К.: Кондор, 2007.358 с.

27. Остафійчук С. М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2011. Спецвипуск 33. Ч. 2. С. 215-220.

28. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI із змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради*. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 12.05 2022р.).

29. Про національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення 07.04 2022р.).

30. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 №635. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення 06.07. 2022р.).

31. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Постанова правління Національного банку України від 29.07.2022 №163. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text> (дата звернення 23.04 2022р.).

32. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова правління Національного банку України від 29.12.2017 №148. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення 14.04 2022р.).

33. Про затвердження Положення про порядок дій щодо забезпечення здійснення безготівкових розрахунків, якщо немає засобів зв'язку для виконання міжбанківських платіжних операцій у національній валюті: Постанова правління Національного банку України від 16.12.2022 №244.

Відомості Верховної Ради. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0244500-22#Text> (дата звернення 09.09 2022р.).

34. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. Київ: КНЕУ, 2004. 411 с.

35. Сторожук Т.М. Звіт про рух грошових коштів як інформаційне джерело управління грошовими потоками підприємства. *Бізнес-інформ*. 2019. С.235-240.

36. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський облік, оподаткування і звітність. К.: Алерта, 2011. 976 с.

37. Філімоненко О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Кондор, 2005. С. 351.

38. Цивільний кодекс України Редакція від 14.08.2021. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

39. Шурпенкова Р. К. Основи організації економічного аналізу в системі управління підприємством. *Регіональна економіка*. 2008. № 3. С. 161-166.